

Rahandusministeerium
Endla 13
10122 Tallinn

Teie 18.01.2017 nr 1.1-10/00626

Meie 15.02.2017 nr 4/42

Arvamuse esitamine pakendiaktsiisi seaduse uue versiooni väljatöötamiskavatsuse kohta

Lugupeetud Sven Sester!

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (edaspidi: Kaubanduskoda) tänab Rahandusministeeriumit võimaluse eest avaldada arvamust pakendiaktsiisi seaduse uue versiooni väljatöötamiskavatsuse (edaspidi: VTK) kohta, millega soovitakse kehtestada turule toomise pakendiaktsiisi.

Kaubanduskoda on vastu uue pakendiaktsiisi kehtestamisele, sest see ei aita meie hinnangul täita VTK-s kirjeldatud keskkonnaalaseid eesmärke. VTK kohaselt on uuel pakendiaktsiisil kolm eesmärki: turule toodud pakendite vähendamine, pakendiregistrisse deklareeritud andmete usaldusvääruse suurendamine ning riigieelarve tulude suurendamine. Kaubanduskoja hinnangul ei aita uus pakendiaktsiis märgatavalt vähendada turule lastud pakendite kogust, sest juba täna kasutavad pakendiettevõtjad optimaalseid pakendeid või neil puudub võimalus mõjutada pakendite kogust. Turule toomise pakendiaktsiis ei aita suurendada ka andmete usaldusväärust. Pigem on sellel meetmel vastupidine mõju, sest täiendav maksukohustus suurendab ettevõtjate motivatsiooni aladeklareerida turule lastud pakendite kogust. Kaubanduskoja hinnangul puuduvad VTK-s meetmed, mis aitaksid tõhustada riiklikku kontrolli pakendite käitlemise üle ja seeläbi tõsta andmete usaldusväärust. Uus pakendiaktsiis täidaks ilmselt fiskaalset eesmärki. Kuna pakendiaktsiisi peamiseks ülesandeks on teenida keskkonnaalaseid eesmärke, kuid uuel pakendiaktsiisil on vaid fiskaalne mõju, siis ei pea me mõistlikuks turule toomise pakendiaktsiisi kehtestamist. Järgnevalt selgitame oma seisukohti lähemalt.

I Turule toodud pakendite koguste vähendamine

1. Tänapäevase pakendiaktsiisi ühe probleemina on VTK-s välja toodud asjaolu, et see ei ole suunatud probleemi ennetamisele ehk ülepakendamise vältimisele ja turule toodud pakendamise vähendamisele. Kaubanduskoda ei nõustu selle seisukohaga. Rõhutame, et ettevõtjad on ka tänapäevase süsteemi puhul motiveeritud võimalikult vähe pakendeid turule tooma, sest mida rohkem pakendeid turule lasta, seda rohkem tuleb taaskasutusorganisatsioonile (edaspidi: TKO) maksta teenustasu. Ettevõtjad soovivad vältida ülepakendamist ka põhjusel, et iga pakend on kuluartikkel ning muudab toote kallimaks.

2. Kaubanduskoda on saanud paljudelt liikmetelt tagasisidet, et neil ei ole võimalik turule toodud pakendite kogust vähendada. Ettevõtjad selgitasid, et tänased pakendid on optimaalsed, et tagada toote kvaliteet transportimisel ning ladustamisel. Veo- ja rühmapakendi ning enamuse müügipakendi põhieesmärgiks on toote kaitsmine ning sellise pakendi vähendamine võib kahjustada toote kvaliteeti. Ettevõtjad tõid ka välja, et nende kaubamahud on liiga väikesed, et mõjutada rahvusvahelisi tootjaid pakendeid vähendama. Paljud vastajad tõdesid, et nad ise ei tegele pakendamisega ja seega ei ole neil võimalik ka pakendite kogust mõjutada. Viimati nimetatud põhjusel ei hakkaks pakendiettevõtjad turule toomise pakendiaktsiisi korral kasutama ka keskkonnahoidlikumaid pakendeid.

Juhime tähelepanu sellele, et ka RAKE ja SEI Tallinn poolt läbi viidud uuringus „Pakendite maksustamise analüüs pakendi olulusringi hindamise põhjal” kinnitasid pakendiettevõtjad (lk 122), et turule toomise pakendiaktsiis ei motiveeriks neid vähem pakendeid turule laskma. Sellise vastuse andis üle 90% küsitluses osalenud pakendiettevõtjast. Peamine põhjus peitub selles, et ettevõtjatel puudub reaalne võimalus pakendite kogust vähendada.

3. Kui riik soovib vähendada turule lastavate pakendite kogust või motiveerida ettevõtjaid kasutama keskkonnahoidlikumaid pakendeid, siis tuleks turule toomise pakendiaktsiisi kehtestamise asemel panustada teavitustöösse. Mitmed ettevõtjad, kes tegelevad ka ise toote pakendamisega, andsid meile tagasisidet, et nad on valmis vähendama müügipakendi kogust, kuid tarbijate hoiakud ja harjumused ei võta sellist lahendust hästi vastu. Lisaks kinnitasid ettevõtjad, et nad on valmis kasutama keskkonnahoidlikumaid pakendeid, kuid tarbijate huvi osta sellise pakendiga tooteid on madal. Seetõttu võiks riik korraldada tarbijate seas teavituskampaaniaid, suurendamaks tarbijate valmisolekut osta ka vähema pakendiga või keskkonnahoidlikuma pakendiga toodet.

Kaubanduskoja hinnangul on mõistlik sarnaseid teavitusüritusi läbi viia ka pakendiettevõtjate seas. Kindlasti leidub ka ettevõtjate seas neid, kes ei ole kursis turule lastava pakendi vähendamise võimalustest või ei ole teadlikud, kuidas võtta kasutusele keskkonnahoidlikke pakendeid. Lisaks võiks ettevõtjatele tutvustada korduskasutatavate pakendite kasutamise võimalusi.

4. RAKE ja SEI Tallinn poolt läbi viidud uuring „Pakendite maksustamise analüüs pakendi olulusringi hindamise põhjal” näitas (lk 24), et eri riikides rakendatavatel pakendite maksustamise skeemidel ei ole otsest seost pakendite koguste vähenemisega. Näiteks Eestis suurenesid aastatel 2005 - 2013 turule toodud pakendikogused 38,7% võrra, kuid Lätis vähenesid samal ajaperioodil 15,1% võrra. Mõlemad riigid kasutasid sel ajaperioodil laiendatud tootjavastutuse süsteemi, kus pakendiga seotud kohustused saab üle anda TKO-dele ning taaskasutuse sihtarvude täitmisel saab pakendiettevõtja maksuvabastuse. Kuigi süsteemid on sarnased, oli Eestis pakendite kasv eelnevalt viidatud ajavahemikul EL-i suurim ning Läti oli samal ajal üks edukamaid riike pakendi koguste vähendamisel. 2013. aastal toodi Eestis turule 170 kg pakendeid inimese kohta, kuid Lätis oli see näitaja 32% väiksem ehk 115 kg. Eelnevast võib järeldada, et turule lastud pakendite kogus ei ole tingitud tänasest pakendite kokku kogumise ja taaskasutamise süsteemist, vaid põhjused peituvad

mujal. Seetõttu ei ole Eestil mõistlik muuta tänast pakendiaktsiisi süsteemi. Läti on näidanud, et sama süsteemiga on võimalik väga edukalt vähendada turule toodud pakendite kogust.

Kaubanduskoja hinnangul ei ole mõistlik kehtestada turule toomise pakendiaktsiisi, sest ka tänane süsteem motiveerib ettevõtjaid võimalikult vähe pakendeid turule tooma. Täiendava aktsiisi kehtestamine ei mõjutaks ettevõtteid turule lastavate pakendite koguseid vähendama, sest paljudel ettevõtjatel puudub reaalne võimalus muuta pakendite koguseid. Seda näiteks põhjusel, et pakendid on juba täna optimaalsed või ettevõtja ise ei tegele kauba pakendamisega. Seega täidaks täiendava pakendiaktsiisi kehtestamine vaid fiskaalset, kuid mitte keskkonnaalast eesmärki. Pakendiaktsiisi kehtestamise asemel tuleks tõsta nii tarbijate kui ka ettevõtjate teadlikkust keskkonnanahoidlikest pakenditest ning edendada korduskasutatavate pakendite kasutamist.

II Turule toodud pakendite koguse täpne tuvastamine

5. VTK-s on ühe probleemina välja toodud, et riik ei saa täpselt tuvastada pakendiettevõtjate poolt turule toodud pakendite kogust, mistõttu ei saa usaldusväärseks pidada ka andmeid, mis näitavad, milline kogus pakendist on käideldud. Sellele probleemile viitab ka jäätmearuandluse infosüsteemi andmetel arvutatud pakendijäätmete koguse ja pakendiregistrisse deklareeritud turule toodud pakendijäätmete koguse erinevused. Mõlema registri andmed peaksid andma enam-vähem samasuguse tulemuse, kuid reaalsuses on andmete erinevus 30% ehk ca 75 000 tonni.

Jäätmearuandluse infosüsteemi andmete alusel leitud pakendijäätmete kogused võivad olla pakendiregistri andmetest suuremad vähemalt osaliselt seetõttu, et pakendiregistris ei kajastu kõik tarbijate poolt välismaa e-poodidest tellitud kauba pakendid. Lisaks ei kajastu pakendiregistris ka need pakendid, mida jae- või hulgimüüja müüb kaubana (näiteks pappkastid).

Teiseks andmete erinevuse põhjuseks võib olla pakendijäätmete aladeklareerimine pakendiettevõtjate poolt. Kaubanduskoda on saanud ka oma liikmetelt tagasisidet, et nende hinnangul võib Eestis tegutseda pakendiettevõtjaid, kes aladeklareerivad turule toodud pakendite kogust või ei pea üldse arvestust selle üle. Eestis on ca 4500 pakendiettevõtjat, kes ostavad teenust TKO-lt, kuid ettevõtjaid, kes toovad pakendeid turule, võib olla oluliselt rohkem. Seega mõõname, et ka ausate ettevõtjate jaoks on probleemiks see, et kõik ettevõtjad ei deklareeri turule toodud pakendite kogust õigesti.

6. Kindlasti esineb mitmeid põhjuseid, miks ettevõtjad ei deklareeri üldse või aladeklareerivad turule toodud pakendeid. Ilmselt leidub ettevõtjaid, kes ei ole teadlikud oma kohustustest seoses pakenditega. Seda probleemi on võimalik lahendada, kui tõsta avalikkuse, sh ettevõtjate teadlikkust pakendialastest kohustustest. Näiteks ajal, kui riik otsustas kehtestada pakendiaruannete auditeerimise kohustuse ning avalikkuses räägiti palju pakendijäätmetest, suurenes ka TKO-dega liitunud ettevõtjate arv. Selle tulemusena suurenes pakendiregistrisse deklareeritud

pakendite kogused. Ekslik on VTK-s (lk 2) olev väide, et deklareeritud pakendite kogused kasvasid vaid tänu pakendiauditi nõude rakendamisele.

Tõenäoliselt tegutseb Eestis ka neid ettevõtjaid, kes teadlikult jätaavad pakendijäätmete kogused deklareerimata või deklareerivad tegelikkusest väiksemaid koguseid. Nii on võimalik ettevõtjal kulusid kokku hoida, sest ei pea tasuma pakendite kokku kogumise, taaskasutamise ja ringlusse võtmise kulude eest. Sellised ettevõtjad on ilmselt ka teadlikud, et riik sisuliselt ei teosta järelevalvet turule lastud pakendite deklareerimise ja muude pakenditega seotud kohustuste täitmise üle.

7. Kaubanduskoja hinnangul on pakendiregistri andmete ebausaldusväärsuse üheks peamiseks põhjuseks nõrk järelevalve. Pakendiseaduse kohaselt peavad järelevalvet teostama Keskkonnainspeksioon (edaspidi: KKI) ning Maksu- ja Tolliamet (edaspidi: MTA). VTK-s (lk 26) on väga õigesti märgitud, et KKI võimekuses tõestada pakendimassi käitlust on esinenud probleeme. Lisaks võib VTK-st (lk 7) lugeda, et ka MTA ei ole suunanud piisavalt ressursse järelevalve teostamiseks. Näiteks 2016. aastal oli MTA halduskulu pakendiaktiisiga seoses 175 600 eurot.

Riigikontroll leidis juba 2010. aastal oma auditis „Pakendijäätmete kogumise ja taaskasutamise tulemuslikkus“, et KKI ning MTA ei kontrolli pakendite turuletoomise ja nende jäätmete taaskasutamise andmeid piisavalt. Olukord ei ole meie hinnangul viimastel aastatel paremaks läinud. Suurematele pakendiettevõtjatele pandi 2015. aastal kohustus tellida vandeaudiitorilt pakendiaruande audit, kuid riik ei ole omalt poolt järelevalvet tõhustanud. Kaubanduskoda on viimaste aastate jooksul korduvalt juhtinud Keskkonnaministeeriumi tähelepanu vajadusele tõhustada järelevalvet turule toodud pakendite üle, kuid meie ettepanekut ei ole kahjuks arvesse võetud.

8. Kaubanduskoda toetab igati VTK eesmärki suurendada pakendiregistrisse deklareeritud turule lastud pakendite koguste usaldusväärsust. Samas jääb meile selgusetuks, kuidas aitab turule toomise pakendiaktiis suurendada andmete usaldusväärsust. VTK-st ei tulene, et maksu kehtestamise järel suurendatakse MTA või KKI kulusid järelevalve teostamiseks või järelevalve tegevus muutuks tänu suuremale pakendiaktiisile tõhusamaks.

Kui andmete usaldusväärsuse tagamiseks peetakse vajalikuks muuta andmete esitamise protsessi, siis oleme valmis neid muudatusi toetama. Samas jääb ebaselgeks, miks on vaja lisaks andmete edastamise protsessi muutmisele kehtestada täiendav pakendiaktiis.

9. VTK-s (lk 3) on kirjas, et süsteemi puhul, kus maksuobjekti üks osis (turule toodud pakendi kogus) on individuaalse iseloomuga, teine osis (taaskasutatud pakendi kogus) on kollektiivse iseloomuga, on maksuobjekti haldamine läbipaistmatu ning järelevalve raskendatud või praktiliselt võimatu. Kaubanduskojale jääb selline mõttekäik arusaamatuks. Mõõname, et järelevalve teostamine pakendite käitlemise üle on keeruline, kuid mitte teostamatu.

VTK-s sisalduvate meetmetega ei muudeta pakendisüsteemi individuaalset ja kollektiivset iseloomu. Samas on VTK-s selge eesmärgina välja toodud, et täiendava pakendiaktiisi kehtestamise eesmärk on saavutada läbipaistvam maksusüsteem

usaldusväärsete andmete ja kontrollitava maksuobjektiga. Eelnevast tulenevalt jääb meile ebaselgeks, kuidas on turule toomise pakendiaktsiisiga võimalik eelnevalt nimetatud eesmärki täita.

10. Täna jäetakse pakendiettevõtjate poolt deklareerimata ca 30% pakendijäätmetest ning ilmselt tegutseb Eestis hulgaliselt pakendiettevõtjaid, kes ei deklareeri üldse turule toodud pakendeid. Ausatel pakendiettevõtjatel kulub täna pakendite üle arve pidamiseks, pakendiauditi tellimiseks ning TKO-de teenustasudeks veidi vähem kui 15 mln eurot aastas. Selle summa komponendid on täpsemalt lahti kirjutatud käesoleva arvamuse 15. punktis. Kui sellises olukorras kehtestatakse pakendiettevõtjatele turule toomise pakendiaktsiis, siis see suurendaks ettevõtjate kulusid seoses pakenditega 15 mln euro võrra aastas ehk kulud kahekordistuksid. Selle tulemusena ilmselt ei parane pakendiregistrile esitatud andmete usaldusväärsus, vaid pigem väheneb.

11. Kuna turule toomise pakendiaktsiisi kehtestamine suurendab motivatsiooni aladeklareerida turule lastud pakendite kogust, siis selle tulemusena võib kasvada ka ebaaus konkurents. See tähendab, et ausate pakendiettevõtjate kulud pakendiaktsiisile ja pakendi käitlemisele suurenevad märgatavalt. Samas ebaausaid pakendiettevõtjaid, kes jätavad pakendi kogused deklareerimata või deklareerivad tegelikkusest väiksemaid koguseid, täiendav aktsiis ei mõjuta või mõjutab oluliselt väiksemas mahu.

Ettevõtjate jaoks on pakendi valdkonna üheks suurimaks kitsaskohaks nõrk riiklik järelevalve pakendite käitlemise üle. Seetõttu toetame igati meetmeid, mis aitavad tõhustada järelevalvet pakendite käitlemise üle. Samas jääb meile ebaselgeks, kuidas aitab turule toomise pakendiaktsiis suurendada pakendiregistris deklareeritud andmete usaldusväärsus ehk tõhustada järelevalvet. Täiendav pakendiaktsiis kahekordistaks ettevõtjate kulusid pakendiaktsiisile ja pakendi käitlemisele ning suurendaks seetõttu ka ettevõtjate motivatsiooni aladeklareerida pakendite koguseid. Rõhutame, et juba täna jäetakse ca 30% pakenditest deklareerimata ning täiendava maksu kehtestamine süvendaks seda probleemi veelgi, mitte ei vähendaks. See tooks omakorda kaasa ebaausa konkurentsi suurenemise. Uue pakendiaktsiisi kehtestamise asemel tuleks suurendada ettevõtjate teadlikkust pakendi käitlemisega seotud kohustustest, suurendada riiklikku kontrolli pakendite käitlemise üle ning eemaldada takistused tõhusa järelevalve teostamiseks (nt põhjendatud vajaduse korral võiks muuta andmete esitamise protsessi).

III Pakendiaktsiisi fiskaalne mõju

12. VTK kohaselt on tänase pakendiaktsiisi puhul üheks probleemiks see, et pakendiaktsiisil ei ole fiskaalset mõju, mis on klassikaliselt maksu üks peamisi eesmärke. Kaubanduskoja hinnangul on pakendiaktsiisi peamiseks eesmärgiks avaldada positiivset mõju keskkonnale ehk motiveerida pakendiettevõtjaid turule toodud pakendijäätmeid kokku koguma ning taaskasutama. Selle põhieesmärgi täitmisega on pakendiaktsiis suhteliselt edukalt toime tulnud. Kui näiteks 2006. aastal taaskasutati Eestis pakendijäätmetest vaid 50 protsenti, siis 2010. aastal oli see näitaja tõusnud juba 62 protsendini ning 2014. aastal 82 protsendini. Eesti täidab EL-i poolt

kehtestatud pakendijäätmeliikide taaskasutamise sihtarve, kusjuures puidu, metalli ja paberi osas on taaskasutamise näitajad ka oluliselt kõrgemad kui EL-i miinimumnõuded.

Kuna pakendiaktsiisi peamine eesmärk on seotud keskkonnaga ja aastate lõikes on aktsiis avaldanud positiivset mõju pakendite taaskasutamise suurendamisele, siis me ei näe probleemi selles, et pakendiaktsiisil sisuliselt puudub fiskaalne mõju.

13. Juhime tähelepanu sellele, et ka paljud teised EL-i liikmesriigid peavad oluliseks keskkonnaalaste eesmärkide täitmist, mitte riigieelarve tulude suurendamist. Paljude liikmesriikide pakendijäätmete kokku kogumise ja taaskasutamise süsteemidel sisuliselt puudub fiskaalne mõju. Näiteks ei ole Soome, Läti, Hollandi, Taani, Rootsi ja Saksamaa süsteem suunatud fiskaalse eesmärgi täitmisele. Teiste riikide kogemus näitab, et riigid pigem vähendavad kui suurendavad pakendimaksu fiskaalset mõju. Näiteks mõned aastad tagasi loobusid Ungari ja Taani pakendimaksust. Samas puuduvad andmed, et mõni teine liikmesriik oleks pakendimaksu fiskaalset mõju suurendanud või plaanib seda teha lähitulevikus. Kohustuslik pakendimaks kehtib väga vähestes liikmesriikides.

14. VTK-s (lk 4) on välja toodud, et keskmiselt laekub riigieelarvesse pakendiaktsiisi iga aasta ca 250 000 eurot. MTA halduskulud seoses pakendiaktsiisiga on ligi 176 000 eurot. Selle põhjal on VTK-s järeldatud, et juba praegune regulatsioon on äärmiselt suure halduskuluga, mistõttu ei ole mõistlik veelgi suurendada selle rahastust.

Kaubanduskoda ei nõustu selle seisukohaga. Meie hinnangul ei ole MTA halduskulu ebamõistlikult kõrge, sest iga järelevalveks kulunud euro ei too raha ainult riigieelarvesse, vaid avaldab positiivset mõju ka keskkonnale ning aitab tagada ausat konkurentsikeskkonda. Peame mõistlikuks suurendada, mitte vähendada pakendi valdkonna järelevalveasutuste kulusid. See on vajalik, et näiteks MTA saaks teostada tõhusamat järelevalvet turule toodud pakendite koguse õigsuse üle. Täna on MTA ja KKI järelevalve pakendite valdkonnas nõrk ning sellele puudusele on aastate jooksul juhitud korduvalt tähelepanu. Näiteks Riigikontroll viitas juba 2010. aastal oma auditis puudulikule järelevalvele nii pakendiettevõtjate kui ka TKO-de üle. Seega on viimastel aastatel liiga vähe ressursi pandud järelevalve teostamisse pakendite valdkonnas ning selles kontekstis on kohatu välja tuua, et MTA halduskulud on olnud liiga suured. Siinkohal ei peaks riik vaatama kitsalt MTA kulusid ja pakendiaktsiisi laekumist, vaid arvesse tuleb võtta ka keskkonnaalast kasu.

15. Rõhutame, et turule toodud pakendite üle arvestuse pidamine ning pakendiaruannete auditeerimine toob ka ettevõtjatele kaasa suurt aja- ja rahakulu. Oleme oma liikmetelt saanud tagasisidet, et suuremates ettevõtetes kulub pakendiaruandlusega seotud kohustuste täitmisele aastas ühe inimese ühe kuu töötunnid. Kui eeldada, et keskmisel pakendiettevõttel võtab pakendiaruandluse täimisega seotud kohustused aega ca 2 töönädalat ning Eestis on ca 4500 pakendiettevõtjat, on ettevõtjate kogukulu ca 3,3 mln eurot aastas. Lisaks peab ettevõtja maksma pakendiaruande auditeerimise eest vandeaudiitorile keskmiselt 1000 – 1500 eurot. Arvestades, et ca 2000 pakendiettevõtjat on kohustatud laskma pakendiaruannet auditeerida, on auditeerimise kogukulu ettevõtjate jaoks ca 2-3 mln

eurot. Seega kulub pakendiaruandlusega seotud kohustuste täitmiseks ettevõtjatel ca 5-6 mln eurot aastas. Sellele summale lisanduvad teenustasud TKO-dele, mille suurus jääb alla 10 mln euro aastas.

Kaubanduskoda peab väga oluliseks, et riik vähendaks ettevõtjate halduskoormust seoses pakendiaruandlusega. Oleme varasemalt vastavasisuliselt ettepanekuid esitanud nii Keskkonnaministeriumile kui ka nullbürokratia projekti raames, kuid meie ettepanekuid ei ole tänaseks ellu viidud. Kahjuks ei sisaldu ka VTK-s kindlaid lahendusi ettevõtjate halduskoormuse lahendamiseks. VTK-s on mainitud, et võiks kaaluda pakendiettevõtja jaoks suurt halduskoormust tekitanud pakendiauditi lõpetamist või piiramist. Kaubanduskoja hinnangul oleks võinud VTK-s kirjas olla selge põhimõte, et riik kaotab pakendiaruannete auditeerimise kohustuse ka nendelt ettevõtjalt, kes lasevad turule rohkem kui 5 tonni pakendeid.

16. VTK kohaselt suurendaks turule toomise pakendiaktsiis riigieelarve tulusid ca 15 mln eurot alates 2018. aastast. Arvestades asjaoluga, et pakendijäätmete kokku kogumiseks, taaskasutamiseks ja ringlusse võtmiseks kulub Eestis vähem kui 10 mln eurot (TKO-dele laekuvate teenustasude summa), on turule toomise pakendiaktsiisi prognoositav tulu eproportsionaalselt suur. Siinkohal tuleb arvestada, et paljudel juhtudel ei ole võimalik ettevõtjatel pakendi kasutamisest loobuda või seda vähendada, sest vastasel korral ei pruugi kaup nõuetele vastavas seisukorras tarbijani jõuda. See tähendab, et paljudel pakendiettevõtjatel puudub sisuline võimalus vähendada pakendiaktsiisi summat.

Seega suurendaks turule toomise pakendimaks märgatavalt teatud ettevõtjate maksukoormust. Kõige suuremat mõju avaldab muudatus jae- ja hulgimüüjatele. Sektoritest on mõju kõige suurem joogi- ja toidusektorile. Ettevõtjatel ei ole ilmselt võimalik kogu pakendimaksu oma kasumi arvelt katta ning seetõttu esineb oht, et pakendimaksu tasuvad lõppkokkuvõttes vähemalt osaliselt tarbijad. Seega võib pakendimaks avaldada kõige suuremat mõju just vaesemale elanikkonnale, sest nende kuludest moodustavad suure osa toidukulud.

17. Juhime tähelepanu sellele, et täna esineb pakendiaktsiisi puhul maksuauk, mille suurus on üle 10 mln euro. 2013. aastal hindas MTA pakendiaktsiisi maksuauku suuruseks 14 mln eurot. Kuna turule toodud pakendite kogused on viimastel aastatel kasvanud, siis võib eeldada, et ka maksuauk ei ole vähenenud. Samuti on mitmed varasemad uuringud näidanud, et pakendiaktsiisi maksuauk jääb vahemikku 10-64 mln eurot. Kuna juba täna on pakendiaktsiisi maksuauk rohkem kui 50 korda suurem pakendiaktsiisi laekumisest, siis ei pea me mõistlikuks turule toomise pakendiaktsiisi kehtestamist.

18. Turule toomise pakendiaktsiis suurendaks ka teatud ettevõtjate motivatsiooni jätta pakendiaruanne pakendiregistrile esitamata või siis deklareerida turule lastud pakendeid tegelikkusest oluliselt väiksemas mahus. Sellise tegevuse eesmärgiks on vabaneda pakendiaktsiisi maksmise kohustusest või siis vähendada oma maksukohustust. Kaubanduskoda on juba täna saanud oma liikmetelt tagasisidet, et nende hinnangul tegutseb Eestis hulgaliselt ettevõtjaid, kes ei anna riigile teada, et nad tõid pakendeid turule või siis deklareerivad oluliselt väiksemat pakendijäätmete kogust.

EESTI
KAUBANDUS-
TÖÖSTUSKODA

Ebaausate ettevõtjate olemasolule viitab ka pakendiaktsiisi maksuauk ning asjaolu, et jäätmearuandluse infosüsteemi andmetel arvatud pakendijäätmete kogus on ca 30% suurem pakendiregistris deklareeritud pakendite kogus.

Kuna turule toomise pakendiaktsiisi kehtestamisel kahekordistuksid ettevõtjate kulud pakenditele, siis see kindlasti suurendab riski pakendiaktsiisi tasumata jätmiseks. See mõjub omakorda negatiivselt ausale konkurentsikeskkonnale, sest ausate ettevõtjate pakenditega seotud rahakulu suureneks märgatavalt, kuid ebaausatel ettevõtjatel mitte.

Turule toomise pakendiaktsiisi kehtestamine ei suurenda pakendiregistrisse deklareeritud pakendite koguse usaldusväärst ega aita olulisel määral vähendada pakendijäätmete kogust. Kuna uus pakendiaktsiis sisuliselt ei aita täita keskkonnavalaseid eesmärke, siis ei pea me mõistlikuks selle kehtestamist vaid fiskaalsetel eesmärkidel. Rõhutame, et ka teiste EL-i riikide pakendi käitlemise süsteemidel puudub sarnaselt Eestile fiskaalne mõju.

Olukorras, kus riiklik järelevalve pakendite valdkonnas on aastaid olnud väga nõrk, deklareerimata jäetakse ca 30% turule lastud pakenditest ning pakendiaktsiisi maksuauk on rohkem kui 50 korda suurem pakendiaktsiisi laekumisest, ei ole mõistlik uut pakendiaktsiisi kehtestada. See suurendaks ausate ettevõtjate kulusid ning kahjustaks ausat konkurentsiolukorda. Olukorra parandamiseks tuleks esmalt tõhustada riiklikku järelevalvet pakendite käitlemise üle ning tõsta ettevõtjate teadlikkust pakenditega seonduvatest kohustustest. Alles seejärel on mõistlik tegeleda meetmete otsimisega, mis aitavad vähendada turule toodud pakendite kogust.

Loodame, et peate võimalikuks meie kommentaare ja ettepanekuid arvesse võtta. Vajadusel oleme valmis oma seisukohti lähemalt selgitama.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/
Mait Palts
Peadirektor

Koostanud: Marko Udras marko.udras@koda.ee 6040070